

Landelijke Klachtencommissie onderwijs

(mr. J.S. Duttenhofer, drs. D.J. Duyvis, dhr. R.C A. Wilcke)

Uitspraaknr. 07.069

Datum:

3 december 2007

De klacht

Een ouderpaar klaagt erover, dat de directie van de school niet heeft gezorgd voor een veilig schoolklimaat waardoor het mogelijk is geweest dat hun dochter twee jaar lang gepest is.

De ouders spreken over een zieke sfeer in de klas, die zij meerdere malen tevergeefs bij de schoolleiding hebben aangekaart. Zij klagen erover, dat de schoolleiding hen niet serieus heeft genomen en geen stappen heeft ondernomen om de situatie te verbeteren.

De visie van partijen

De ouders geven een beschrijving van de sfeer op school. Er werden geruchten gestimuleerd als zou hun dochter van haar vorige school zijn gestuurd. Dit is niet correct en de schoolleiding heeft hier niets tegen ondernomen. De situatie is zelfs zo ernstig geworden, dat hun dochter voor haar eigen veiligheid niet meer mee mocht doen aan de gymles. De vader heeft meerdere malen met de groepsleerkracht gesproken. Dat waren wel goede gesprekken, maar op suggesties om gesprekken aan te gaan met andere ouders is niet ingegaan. Wel is door de school de suggestie gedaan, dat de dochter op een assertiviteitstraining zou moeten gaan.

Naar aanleiding van een voorval met digitaal pesten heeft de moeder contact opgenomen met de school. De toenmalige directeur van de school heeft toegezegd hier iets aan te zullen doen en heeft naar aanleiding daarvan een gesprek gehad met de drie betrokken kinderen (waaronder de dochter). Dit heeft echter nauwelijks effect gehad. De ouders hebben contact gezocht met de ouders van de beide andere betrokken kinderen, maar het is niet tot een gesprek gekomen. De school heeft hen ook afgeraden contact op te nemen met de andere betrokken ouders. Door de school is niet aan de ouders teruggekoppeld wat de afspraken naar aanleiding van dit incident waren. Ook wordt discriminerend taalgebruik op de school gewoon toegestaan. Als de dochter daar dan op reageerde werd haar verweten een grote mond te hebben.

De moeder heeft diverse malen bij de schoolleiding aangegeven, dat haar dochter problemen had, maar dit is door de schoolleiding afgedaan met de mededeling dat haar dochter dit over zichzelf afriep.

Na zich diverse malen “niet gehoord” te hebben gevoeld heeft de moeder de problemen uiteindelijk aangekaart bij de sociaal verpleegkundige van de GGD en van haar gehoord, dat deze problemen op deze basisschool vaker voorkomen en dat deze sociaal verpleegkundige over deze problematiek veelvuldig gesprekken heeft gevoerd met de schoolleiding en andere disciplines in de jeugdzorg in de regio.

Medio 2007 vond een vechtincent plaats op het schoolplein bij het uitgaan van de school. De moeder heeft de directeur toen medegedeeld, dat zij haar beide kinderen direct van school zou halen, uit vrees voor het ontstaan van lichamelijk letsel bij haar dochter bij een eventueel volgend incident.

De dochter heeft het er erg moeilijk mee gehad en heeft niet het gevoel, dat de school geprobeerd heeft haar te helpen en begrip te tonen voor de problemen. Hoewel de kinderen van de ouders de school inmiddels hebben verlaten, verzoeken de ouders de Commissie stappen te ondernemen die ertoe leiden dat de sfeer verbetert en andere kinderen in de toekomst niet ook slachtoffer zullen worden van wat hun dochter is overkomen.

De directeur erkent dat zich een aantal vervelende incidenten heeft voorgedaan en heeft dit ook zelf waargenomen. De directeur heeft ook met de leerkracht diverse malen de mogelijkheden om actie te ondernemen besproken en dit heeft geresulteerd in veel gesprekken en veel activiteiten in de klas. Het is zeker niet zo, dat uitschelden in de klas of op het schoolplein is toegestaan en kinderen worden daar ook zeer regelmatig over aangesproken, zowel individueel als in groepsverband.

Aan de afspraken zijn nooit concrete consequenties verbonden, zoals schorsen of brieven aan de ouders. Met de dochter is bij haar komst op de school een “gedragscontract” afgesloten. Met andere leerlingen is niet zo’n contract afgesloten en zijn ook geen andere harde sancties opgelegd, mede omdat de laatste incidenten zich aan het eind van het schooljaar voordeden.

Vanaf het voorjaar van 2007 is, met behulp van delen van een apart lesprogramma, gewerkt aan groepsvorming in de klas. Het betrof met name elementen over het oplossen van ruzies en hoe met elkaar te praten. Daarnaast is met de leerlingen geoefend in het uitspreken van positieve dingen naar elkaar toe. Tenslotte zorgt de directeur ervoor bij het uitgaan van de school iedere dag voor een bepaalde periode beschikbaar te zijn voor ouders.

Er hebben gesprekken, zonder de ouders van de dochter, met groepjes ouders plaatsgevonden. De volgende stap zou zijn geweest om met de hele groep bij elkaar te komen, maar naar aanleiding van het incident, waarbij de ouders hun kinderen van school hebben gehaald, was dit niet meer opportuun. De emoties waren toen zo hoog opgelopen, dat een zekere periode van rust naar het inzicht van de directeur nodig was.

Ook de directeur heeft de indruk gehad dat de dochter erg is gepest. Op de school is echter wel degelijk sprake van een beleid om een ontspannen en veilig klimaat voor de leerlingen te scheppen. Het pestbeleid van de school bestaat uit de hierna opgesomde schoolregels en verder is er een pleinwacht, die ingrijpt en kinderen erop wijst, dat problemen onderling moeten worden opgelost.

Op de school worden 4 in de schoolgids opgenomen basisregels gehanteerd, te weten:

- Ik zeg wat ik doe
- Kijk me aan, dan kan ik je verstaan
- Kom niet aan een ander als een ander dat niet wil
- Ruziemaken mag, oplossen moet.

Verder wordt in de klassen projectmatig met het thema pesten gewerkt en als er toch wordt geplaagd, wordt daarover met de kinderen gepraat. Het streven daarbij is om de kinderen zelf oplossingen te laten aandragen.

De directeur heeft moeite met de vraag in hoeverre de school activiteiten kan en moet ondernemen voor incidenten die zich buiten de school afspelen.

Overwegingen van de Commissie

De Commissie overweegt dat uit de ingediende stukken en hetgeen ter zitting is besproken blijkt, dat in en buiten de school sprake is van een ernstige situatie ten aanzien van houding en gedrag van leerlingen naar elkaar toe. Het is de Commissie opgevallen, dat ook de directeur van mening is dat sprake is geweest van het ernstig pesten en zelfs van bedreigen van de dochter. De weergave van de mening van de sociaal verpleegkundige van de GGD is door de directeur evenmin weersproken.

Uit het verweerschrift en uit hetgeen de directeur ter zitting naar voren heeft gebracht is de Commissie gebleken, dat de school aan de voorvallen wel aandacht besteedt, maar dat daarmee (nog) geen sprake is van een effectief beleid tegen pesten of discrimineren. De directeur heeft zelf ter zitting aangegeven moeite te hebben met de vraag in welke mate de school actie moet ondernemen als de incidenten zich buiten de school(tijd) voordoen.

De Commissie laat zich niet uit over een exacte verdeling van verantwoordelijkheden tussen school en ouders als het gaat om incidenten die zich buiten schooltijd voordoen, maar richt zich bij de beoordeling van de klacht enkel op de verantwoordelijkheid van de school voor het besteden van gepaste aandacht aan incidenten waarbij leerlingen betrokken zijn.

In de onderhavige kwestie is daarbij in de eerste plaats van belang dat er enkel medeleerlingen bij de voorvallen betrokken waren. Onmiskenbaar heeft de dochter zich, gelet op de ernst van de pesterijen, niet veilig gevoeld in de nabijheid van de betreffende medeleerlingen. Er was dus alle aanleiding voor de directeur om de dochter op overtuigende wijze een gevoel van veiligheid te geven.

De Commissie is verder van oordeel dat de onderhavige kwestie, gelet op de ernst van de pesterijen, zeker aanleiding had gegeven voor het aangaan van gesprekken met alle ouders, inclusief de ouders. Dat de zomervakantie aanstaande was kan geen argument zijn om de zaak dan maar tot na deze vakantie te laten liggen.

De Commissie heeft waardering voor de pogingen die zijn ondernomen om een en ander bespreekbaar te maken maar is van mening dat alleen praten met kinderen, individueel of in groepen, niet voldoende is en dat, als de situatie niet verandert dit gevolgd behoort te worden door concrete sancties. Het ontbreekt de school op dit aspect aan heldere regels en procedures, zowel in de opbouw naar sancties als in de terugkoppeling naar ouders van leerlingen. De school had bijvoorbeeld in het concrete geval van bedreigingen naar de dochter de ouders kunnen adviseren om hiervan aangifte te doen bij de politie en steun van zo'n aangifte van de kant van de school ook kunnen communiceren naar de andere ouders. Ook na het vertrek van de ouders en hun kinderen was er voldoende aanleiding om alsnog sancties aan oud-medeleerlingen van de dochter op te leggen, aangezien het pesten ook na haar vertrek nog voortduurt.

De Commissie overweegt dat de directeur zich in deze gang van zaken te passief heeft opgesteld, door de gesprekken met de leerlingen vooral over te laten aan de groepsleerkracht.

De Commissie overweegt, dat de school tot op heden niet voldoende heeft onderkend, dat het toegepaste handelingsrepertoire onvoldoende is om de problemen op te lossen.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is gegrond.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan:

- Een helder (pest)beleid op te stellen met daarin duidelijk omschreven:
 - wat de stappen zijn in de opbouw naar sancties,
 - wat deze sancties zullen zijn en hoe deze gehandhaafd worden,
 - een procedure omtrent terugkoppeling van ondernomen actie aan de ouders.
- Gelet op het feit dat de dochter nog steeds pestgedrag van de leerlingen van de school ondervindt, met de voormalige klas van de dochter concrete afspraken te maken over gedrag wat wel en niet kan worden getolereerd en daaraan dan ook concrete sancties te verbinden als het gedrag niet verandert.